

ΑΠΟΨΗ

Φορολογία: σήμερα και αύριο

Του ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Όταν εισοδήματα από διαφορετικές πηγές φορολογούνται άνισα, προκalamούνται στρεβλώσεις: οι πόροι κατευθύνονται όχι εκεί που είναι πιο παραγωγικοί, αλλά εκεί που τεχνικά δημιουργούνται ευκαιρίες. Στη χώρα μας, για δεκαετίες υπάρχει δυσμενέστερη αντιμετώπιση της μισθωτής από την ανεξάρτητη εργασία. Αυτό συμβαίνει όχι γιατί οι όροι φορολόγησης των ελευθέρων επαγγελματιών είναι ευνοϊκότεροι, αλλά γιατί είναι ευκολότερο να αποκρύβεται η δραστηριότητα τους, από τη φύση της ή λόγω αστοχιών στο πλαίσιο εφαρμογής. Η ανισότητα αυτή στη μεταχείριση από το κράτος συμβάλλει ώστε η συμμετοχή της αυτοαπασχόλησης στην ελληνική οικονομία να είναι πολύ μεγαλύτερη από ό,τι σε κάθε άλλη ευρωπαϊκή. Με τη σειρά της, μια τέτοια δομή της οικονομίας πνέζει το δημόσιο ταμείο και, ίσως σημαντικότερο, την ανταγωνιστικότητα και το εμπορικό ισοζύγιο.

Από τις προτάσεις που έχει καταθέσει η κυβέρνηση για τη φοροδιαφυγή, κέντρο της προσοχής έχει γίνει η επιβολή ελάχιστης τεκμαρ-

Για τους περισσότερους ελεύθερους επαγγελματίες, η επιπλέον φορολογική επιβάρυνση δεν είναι δυσανάλογα μεγάλη με τα πραγματικά τους εισοδήματα και τους εισοδήματα και για πολλούς θα παραμείνει χαμηλότερη από συγκρίσιμης εργασίας μισθωτούς.

της φορολογίας με αντικειμενικά κριτήρια εισοδήματος. Η ένταξη στον δημόσιο διάλογο είναι αναμενόμενη, γιατί είναι μέτρο άμεσης επίδρασης. Όμως, η σημασία

του καλού είναι να μπαίνει σε μια προοπτική. Για τους περισσότερους ελεύθερους επαγγελματίες η επιπλέον φορολογική επιβάρυνση δεν είναι δυσανάλογα μεγάλη με τα πραγματικά τους εισοδήματα και για πολλούς θα παραμείνει χαμηλότερη από συγκρίσιμης εργασίας μισθωτούς. Ούτε και οι φόροι που θα συλλέγει το κράτος από τις αντίστοιχες κατηγορίες επαγγελματιών θα είναι υψηλοί ως συνολικό ποσό. Αλλωστε, φορολόγηση με οριζόντια ή αντικειμενικά κριτήρια έχει εφαρμοστεί και στο παρελθόν. Στην πράξη, η σημαντικότερη επίδραση του μέτρου ίσως αποδειχθεί ότι κατηγορίες επαγγελματιών που λάμβαναν διάφορα επιδόματα δεν θα ικανοποιούν πλέον τα σχετικά κριτήρια. Με αυτήν την έννοια, η πρόθεση αυτής της ελάχιστης φορολογίας είναι κατανοητή, καθώς καλύπτει μέρος ενός προβληματικού κενού.

Αν και το προτεινόμενο μέτρο έχει

λογική, ως άμεση απόκριση στο πρόβλημα των χαμηλών εσόδων από μέρος της οικονομίας, συμβάλλει επίσης και στη λύση του βαθύτερου προβλήματος; Η σηματοδότηση πως η πολιτική δεν αγνοεί ένα σημαντικό και χρονίζον πρόβλημα είναι θετική. Από την άλλη πλευρά, κάθε οριζόντια αντιμετώπιση προκαλεί, από τη φύση της, αδικίες και παρενέργειες: υπάρχει μερίδα των ελευθέρων επαγγελματιών που παροδικά ή συστηματικά έχει πραγματικά χαμηλά εισοδήματα, ακόμη χαμηλότερα και από τον ρυθμισμένο κατώτατο μισθό. Πέρα από την άμβλυση των αδικιών, θα είναι κρίσιμο να μη λειτουργήσουν δευτερογενή κίνητρα αποχώρησης από την αγορά εργασίας, ιδίως όταν η συμμετοχή σε αυτή είναι στη χώρα μας χαμηλή. Παρομοίως, υπάρχει κίνδυνος μείωσης ή απόκλισης της απασχόλησης ή των ακαθάριστων εσόδων, εάν αυτά λειτουργήσουν ως κριτήρια για

την επιβολή υψηλότερης τεκμαρτής φορολογίας.

Η μεγάλη εικόνα είναι χρήσιμη. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες εργάζονται συνήθως πολλές ώρες, σε εύρος από την απλούστερη χειρωνακτική έως την πλέον εξειδικευμένη εργασία, και σε ένα απαιτητικό περιβάλλον. Η αυτοαπασχόληση αποτελεί οργανικό και μεγάλο μέρος της οικονομίας μας. Οι όποιες αλλαγές στην αντιμετώπιση της αναγκαστικά πρέπει να συναρτώνται σε ένα γενικότερο πλαίσιο αναβάθμισης της οικονομίας, που θα αποδώσει καρπούς σταδιακά.

Με αυτήν την έννοια, για να μειω-νεται σταδιακά το γκρίζο μέρος της οικονομίας τα επόμενα λίγα χρόνια, προς όφελος του επίσημου, πρέπει να εφαρμοστεί με επιμονή ένα πλέγμα απλών αλλά συστηματικών κανόνων. Διευκολύνει της δημιουργίας και της μεγέθυνσης επιχειρήσεων,

ώστε η εργασία να είναι περισσότερο οργανωμένη, παραγωγική και διαφανής. Μείωση της επιβάρυνσης, συνδυαστικά φορολογικής και ασφαλιστικής, που παραμένει πολύ υψηλή μετά τα πρώτα χαμηλά εισοδήματα των μισθωτών. Συνδυαστικά, θα δημιουργούνται έτσι θέσεις εργασίας με υψηλότερες καθαρές αμοιβές, χωρίς να είναι ελκυστικότερη η άτυπη εργασία. Ταυτόχρονα, ενίσχυση κινήτρων για ηλεκτρονικές πληρωμές, με επίμονη στόχευση στις προβληματικές περιοχές της αγοράς, μαζί με ελέγχους απόκρυψης συναλλαγών, με σύνδεση των ταμειακών συστημάτων και των δαπανών που μειώνουν υπερβολικά τα εισοδήματα. Ένα τέτοιο σταθερό πλέγμα είναι αναγκαίο ώστε να μειωθεί συνολικά η φοροδιαφυγή στην οικονομία και να υποβληθεί η ανάπτυξη.

Ο κ. Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής IOBE και καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.